

**kamu kurumu niteliğindeki  
meslek kuruluşlarının kuruluş  
kanunlarında gösterilen  
amaçları doğrultusunda ihale  
konularında da dava açma  
ehliyeti bulunduğ  
hk(Danıştay K 2023)**

kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluş kanunlarında gösterilen amaçları doğrultusunda ihale konularında da dava açma ehliyeti bulunduğ hk(Danıştay K 2023)

Danıştay 13. Daire Başkanlığı  
2023/1446 K.

2023/810 E. ,

.

**“İçtihat Metni”**

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2023/810

Karar No:2023/1446

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nca 29/11/2022 tarihinde ... ihale kayıt numarasıyla gerçekleştirilen "Ankara ili, Çankaya ilçesi, Erzurum Mahallesi Cebeci Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşi" ihalesinin iptali istenilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, mesleğin ve meslektaşların hak ve çıkarlarını korumak, şehir planları ve uygulamalarının, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun yapılmasını denetlemek, bu konudaki eksiklikleri, yanlışlıkları ortadan kaldırmak için gerekli çalışmaları yapmakla yükümlü olduğu, uyumsuzluk bakımından emsal oluşturan kararlar uyarınca sübjektif ehliyetlerinin bulunduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, davacı Oda'nın kuruluş kanununda gösterilen amaçlar dışında faaliyette bulunamayacağı, dava konusu ile davacının kuruluş amaç ve faaliyetleri arasında somut, güncel ve meşru bir menfaat alakasının bulunmadığı, iptali talep edilen işlemin davacının menfaatlerini etkilemediği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY :

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nca 29/11/2022 tarihinde ... ihale kayıt numarasıyla "Ankara ili, Çankaya ilçesi, Erzurum Mahallesi Cebeci Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşi" ihalesi gerçekleştirilmiş, anılan ihalenin iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 135. maddesinin 1. ve 2. fıkrasında, "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir. Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar." kuralına yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, iptal davaları, idarî işlemler hakkında menfaatleri ihlâl edilenler tarafından, tamyargı davaları da idarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 2. maddesinde, "Birliğin kuruluş amacı ile yapamayacağı faaliyetler ve işler aşağıda gösterilmiştir. Birliğin kuruluş amacı: a) Bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek; bu suretle aynı ihtisasa mensup meslek mensuplarını bir Odanın bünyesinde toplamak; merkezde idare heyeti, haysiyet divanı ve murakıplar gibi görevlilere yetecek kadar üyesi bulunmayan Odanın merkezini, Umumi

Heyetin belirleyeceği yerde açmak; b) Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak; c) Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmektir. Birlik ve organları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.” kuralı yer almıştır.

17/07/2002 tarih ve 24818 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir Plancıları Odası Ana Yönetmeliği’nin 6. maddesinde, “a) Ülke ve kamu çıkarları çerçevesinde şehir ve bölge planlaması mesleği ile ilgili bütün konularda mesleğin ve meslektaşların görev ve yetkilerini düzenlemek, b) Oda üyelerinin birbirleri ile ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak, meslek haklarına sahip çıkmak, kent planlama ve bilimini geliştirmek, c) Ülke içinde ve dışında tüm resmî ve özel kuruluşlarla işbirliği yaparak uygulama ve kuram alanında mesleğin gelişmesini sağlamak üzere her türlü etkinlikte bulunmak, d) Ülkenin ve kamunun çıkarlarının korunması doğrultusunda meslek alanına giren konularda doğal kaynakların ve kamusal varlıkların korunması ve geliştirilmesi, ülkenin sanatsal ve teknik gelişmesi için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak, d) Şehir ve Bölge Planlama eğitiminin ve öğrenciliğin sorunlarını incelemek, diğer ülkelerde uygulanan modellerden de yararlanarak öneriler geliştirmek, geliştirilen modellerin gerçekleştirilmesi için girişimlerde bulunmak, bu konularda oluşturulacak öğretim elemanı ve öğrenci komisyonları (ya da kolları) ile etkinliklerde bulunmak.” Odanın başlıca amaçları olarak sayılmıştır.

## HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde; iptal davaları "idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan" davalar olarak tanımlanmakta; doktrin ve içtihatlarla "menfaat" kavramının davacı ile iptalini istediği idarî işlem arasındaki ilgiyi ifade ettiği belirtilmekte ve idarî işlem ile dava açan kişi arasında meşru, güncel ve ciddî bir alâka söz konusu ise davada menfaat bağının bulunduğu kabul edilmekte; bunun dışında ayrıca subjektif bir hakkın ihlâl edilmesi şartı aranmamaktadır. Sözü edilen menfaat ilişkisinin varlığı ve sınırları her olayda yargı yerince ihtilâfın niteliğine göre belirlenmektedir.

Dolayısıyla iptal davasının gerek anılan maddede gerekse içtihat ve doktrinde belirlenen hukukî nitelikleri göz önüne alındığında, idare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idarî işlemlerin, bu idarî işlemle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat alâkası kurabilenler tarafından iptal davasına konu edilebileceğinin kabulü gerekmektedir. 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde yer alan ve iptal davasının subjektif ehliyet koşulu olan "menfaat ihlâli" kavramı doktrin ve içtihatlarda dava konusu işlemle davacı arasında kurulan kişisel, meşru, güncel bir menfaat ilişkisi olarak tanımlanmaktadır.

Davacı Oda, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca kurulmuş olan kamu tüzel kişisidir. Odaların görev ve yetkileri Anayasa'nın 135. maddesi ile 6235 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, "meslek mensuplarının ortak ihtiyaçlarını karşılamak ve bu kişilerin menfaatlerini korumak, meslek mensuplarının faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak ve meslek disiplinini ve ahlakını korumak" olarak belirtilmiştir.

Ayrıca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir Plancıları Odası Ana Yönetmeliği'nin 6. maddesinde Odanın amaçları özel olarak sayılmıştır.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının subjektif ehliyetinin varlığı, idarî işlemin doğrudan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşuna yönelik tesisine veya mensuplarının hak ve menfaatlerini ilgilendirmesine bağlıdır.

Bu durumda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluş kanunlarında gösterilen amaçları doğrultusunda dava açma ehliyeti bulunduğu, davacı Oda tarafından, dava konusu ihaleye dayanak olan imar planlarına karşı dava açıldığı ve imar planlarının iptal edildiği, onaylı imar planı bulunmayan alanda ihaleye çıkılamayacağı, dava konusu ihalenin şehircilik ilkelerine aykırı olduğu, ihale ile kent estetiği ve halkın esenliği ilkelerine aykırı davranıldığı iddialarıyla dava açıldığı dikkate alındığında, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütü olan davacı ...Odası'nın kamu yararı doğrultusunda şehir planlaması mesleği ile ilgili alanlarda doğal ve kamusal varlıkların korunması ve geliştirilmesinin mevzuat tarafından kendisine verilen görevler olduğu ve mevzuatın kendisine vermiş olduğu görevleri yerine getirebilmesi için yapılan ihaleye karşı dava açmasında menfaati bulunduğu açık olduğundan, dava konusu işlem bakımından davacı TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın ehliyetli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararında usûl kurallarına uygunluk bulunmamaktadır.

**KARAR SONUCU :**

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin kabulüne;
2. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan

Mahkeme'ye gönderilmesine,

4. 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 28/03/2023 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY :

Temyize konu İdare Mahkemesi kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz isteminin reddi ile İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği görüşüyle, karara katılmıyoruz.